

Annonse

Subjekt

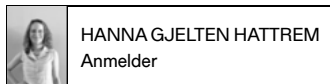
Bli abonnent
Logg inn

Søk

Momentum-biennalen 2025

Vi setter ikke nok pris på hørselen

HANNA GJELTEN HATTREM
Anmelder

Har du sterke meninger om saken?

Få det utl

Kunst Anmeldelse

Publisert
2 timer siden

→
«The Alby Critters» (2025) av norske H. C. Gilje er en serie mekaniske fugler som hvisker ut grensesonene mellom det digitale, mekaniske, naturlige og levende. Ornitologer forsikrer oss om at ingen ekte hakkespetter skal ha kommet til skade eller forvirring i forbindelse med installasjonen. (Foto: H. C. Gilje.)

Momentum-biennalen er endelig tilbake, og denne gangen med et sårt trengt dypdykk i lydkunsten, skriver Subjekts anmelder.

Annonse ↓

BLAAFARVEVÆRKET

OPPLEVELSER TIL BEGEISTRING!

TERNINGKAST

COVER

I det daglige fyller vi ørene med radio, podkast og musikk. For ikke å glemme alle samtaler, beskjeder, varsler og så mye annet.

Men til tross for hørselens essensielle rolle i de fleste av våre liv, er det sjelden *lyden* som spiller førstefiolin på museer og utstillinger.

Nå er det lydkunstens tur, endelig. Momentum-biennalens 13. utgave inviterer med tittelen «Between/Worlds» inn til et helt unikt lydunivers, der kunst og natur går sømløst over i hverandre.

FAKTA

- Momentum-biennalen er en kunstfestival på Galleri F15 i Moss
- Forekommer hvert andre år, slik «biennaler» gjør
- I 2025 åpner utstillingen for 13. gang og utgave
- Utstillingen står fra 14. juni til 12. oktober 2025
- Kuratert av Morten Søndergaard

SJANGER

Dette er en anmeldelse. Meninger og analyser er av anmelderens egne, men på vegne av Subjekt.

SAKEN ER

Momentum 13: «Between/Worlds» Resonant Ecologies» vises på Galleri F15 på Jeløya i Moss.

Den kuratoriske retningen ble satt av Galleri F15 og Momentums direktør, Lise Pennington, som tiltrådte stillingen høsten 2023. Hun uttalte samtidig et ønske om å sette lydkunsten på kartet. Videre falt nok kurator-valget naturlig på lydkunstprofessor Morten Søndergaard.

Les også: Caitlyn Jenner er trygg – søkte tilflukt i bomberom med et glass rødvin

Charles Stankieveh fremfører «The Glass Key» på Momentum-biennalen. Her fra Toronto i 2024. (Foto: Momentum.)

Hvor gode er vi egentlig til å lytte?

Galleri F15 er en kunstperle å regne i Norge. Turen til Jeløya er alltid verdt det, i seg selv, som en utflykt til Moss' vakre oase.

Et slikt landlig tilfluktssted, tett på byen, egner seg dessuten ypperlig til å bevege seg mellom kunstneriske lydverdener, slik tittelen inviterer til.

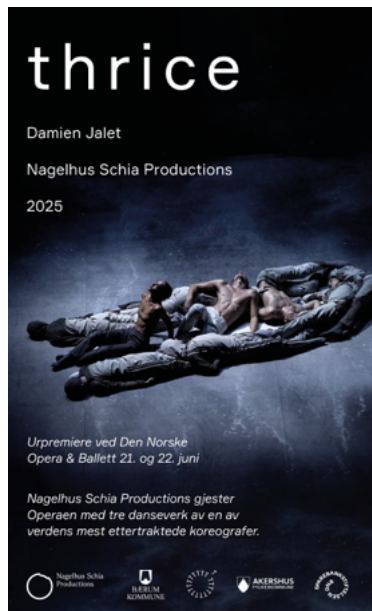
Det dominerende er feltopptak av naturlig lyd, som har blitt plassert der den kanskje ikke er så naturlig.

Et eksempel er Natasha Barretts bidrag til biennalen, «Talking Trees» (2025), der hun bruker skogens lyder, som forsterkes av vinden, i en installasjon ute i Albyskogen. Lyden blandes med naturens egne lyder og skaper en helt spesiell opplevelse i tråd med årets tematikk, om hvordan lyd *både* påvirker og påvirkes.

Et annet eksempel er Jacob Kirkegaards skjulte høyttalere, som spiller av lydopptak gjort ved atomkraftreaktoren i Tsjernobyl. Lyden høres relativt «naturlig» ut, som dryppende regn i en skog, men sannheten må vel sies å være det stikk motsatte. Slik finnes det fascinerende heller i forklaringen, og videre regleksjonen, enn i selve lydopplevelsen isolert.

Men i det dryppene blander det seg H. C. Giljes mekaniske hakkespetter og andre

Annonse ↓

perkusijsluglelyder. Spaserer man ned skogsskogen og til fjorden, er det fort gjort å ikke vie kunstverket en tanke. Men hva sier det om vår evne til å registrere lyd? Her er det nok stort utviklingspotensiale blant oss mennesker.

Og kanskje er det nettopp det disse lydkunstnerne forsøker å få oss til å gjøre. De tvinger frem en deltagelse. Aktiv lytting.

Les også: Nå er det alvor. De nye kravene om metanhemmere må stemmes ned

I den 7 minutter lange filmen «Telephones» (1995), viser Christian Marclay en serie klipp fra filmer der telefonen ringer. (Foto: Christian Marclay. Courtesy Paula Cooper Gallery, New York)

Lyd med godt humør

Heldigvis finnes det også arbeider som man enklere kan kjenne igjen som kunst. Noen av disse inkorporer til og med en dose humor, som er forfriskende, all den tid naturens underfundigheter spiller en så dominerende rolle i flere av de andre verkene.

Maia Urstads «In The Unlikely Event of ...» har samlet opptak av opplest sikkerhetsinformasjon fra ulike transportmidler. Til tross for det noe alvorlige i hva informasjonen formaler om, blir de malplasserte varslene nærmest komiske ute på et jorde på Jeløya.

Artig er det også med Christian Marclays «Telephones» (1995); en videomontasje av scener fra filmer der telefonen ringer og blir plukket opp. Om du tenker at verket minner om «The Clock» (2010), så er det fordi det er av samme kunstner, bare litt mindre episk.

Les også: En drøm av en utstilling

I «The Wind is Reading» er det lyden av blafrende boksider som trekker publikum inn i vindens vesen. (Foto: William Kudahl)

Det iscenesatte

Blant de mer iscenesatte verkene gjør danske William Kudahl sin video, «The Wind is Reading» (2025) og ledsagende bok, inntrykk. Filmen viser et stort antall bøker spredt utover på bakken, der sidene snus og leses av vinden, slik tittelen beskriver. I boken finner vi beskrivelser av spesifikke vinder og deres karakteristikk hentet fra hele verden.

Det sykliske i denne komplementære lesingen av og om vinden er en form for personifisering som oppleves som poetisk og i tråd med ideen om økologiens resonans.

Fokuset på lyd, økologi og natur gjør ofte arbeidene utendørs til de mer virkningsfulle. Samtidig gir det også rom for en mer pustende, luftig utstilling i galleriet. I det store og det hele drar jeg fra Jeløya med en forfriskende følelse av at jeg har aktivert sansene mine på en måte som jeg ikke alltid tar meg tid til å gjøre. På vei hjem surrer hodet blant annet med tankeeksperimentet: Hvis du måtte velge mellom synet eller hørselen, hvilken ville du valgt?

Les også: Nydelige skildringer av samtidens samer

Liker du det du leser?
Da kommer du til å elske Subjekt Pluss!
Det er ingen bindingstid.

Bli abonnent!

Derfor abonnerer de

– Jeg abonnerer på Subjekt fordi de er uredde og dedikerte i dekningen av kunst og kultur. Leser jeg Subjekt, vet jeg hva som skjer.

Trine Skei Grande
Tidl. kulturminister (V)

Annonse ↓